

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА
В КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ
ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**Збірник матеріалів
VIII Міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції
(наукове електронне видання)**

Випуск 13

Вінниця 2024

УДК 373.2/.3(100)(06)

А 43

Рекомендовано до друку вченою радою факультету дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол №11 від 23.04.2024 року)

Редакційна колегія:

- Іщенко Л.В.** доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
- Карук І.В.** доктор філософії, старший викладач кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
- Колеснік К.А.** доктор філософії, доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
- Колосова О.В.** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
- Кривошея Т.М.** кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського (*заступник голови редакційної колегії*)
- Кушнір А.О.** кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
- Олійник Н.А.** кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри початкової освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
- Пахальчук Н.О.** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського (*голова редакційної колегії*)
- Петришина Т.Ю.** асистент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
- Стахова І.А.** доктор філософії, доцент кафедри початкової освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського
- Шикиринська О.В.** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти ВДПУ імені Михайла Коцюбинського

Рецензенти:

Акімова О.В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Перетяга Л.С., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

А 43 Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 26-27 березня 2024 р.) / за ред. Н.О. Пахальчук, Т.М.Кривошеї; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної. Вінниця, 2024. Вип. 13. 422 с.

A 43 Actual problems of the teacher's creative person forming in the context of continuity of preschool and primary education: Collection of the International Scientific Internet Conference (Vinnytsia, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, 26-27 March 2024) / ed. N. Pakhalchuk, T. Kryvosheya; Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Faculty of Preschool and Primary education. Vinnytsia, 2024. Issue 13. 397 p.

До збірника включені наукові статті з актуальних проблем професійно-творчої підготовки педагогів у контексті завдань реалізації наступності дошкільної та початкової освіти, які підготовлені викладачами і студентами України та зарубіжжя у межах наукового співробітництва.

Матеріали збірника адресовані викладачам і студентам ЗВО, педагогічним працівникам початкової школи та закладів дошкільної освіти, а також усім, хто цікавиться питаннями навчання й виховання дітей.

The collection includes scientific articles on actual issues of professional and creative training of teachers in the context of the tasks of implementing the continuity of preschool and primary education, prepared by teachers and students of Ukraine and the foreign countries within the framework of scientific cooperation.

The publication is oriented on lecturers and students of universities, teachers of primary school and institutions of preschool education, and everyone who is interested in problems of education and upbringing of children.

Статті публікуються в авторській редакції.

УДК 373.2/.3(100)(06)

А 43

© Авторський колектив Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

РОЗДІЛ 3. ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ КОНТЕКСТ ПІДГОТОВКИ ТВОРЧИХ ПЕДАГОГІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	133
Барановський Юрій. Розвиток уявлень про цінності засобами музичного мистецтва ...	133
Басюк Наталія. Формування у майбутніх учителів початкової школи вмінь вираження емоцій засобами образотворчого мистецтва.....	135
Białas Marcin. Twórcza działalność nauczyciela – teoretyczna i praktyczna próba umotywowania.....	137
Горбатюк Ольга. Розвиток емоційного інтелекту засобами бандурного мистецтва	140
Драбинюк Сніжана. Стратегії підготовки фахівців початкової освіти до ефективної імпліmentaції європейської політики полімовності в новій українській школі	142
Kikinezhdі Oksana. Current aspects of preparing creative teachers in higher education: the egalitarian paradigm.....	146
Ковшар Олена. Підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у вимірі нових освітніх реалій.....	150
Малиш Яна. Сучасна система оцінювання мовленнєвої компетентності здобувачів початкової освіти Німеччини.....	152
Шикиринська Олександра, Ягодіна Людмила. Використання ресурсу Classtime в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.....	154
РОЗДІЛ 4. СТВОРЕННЯ ВІДКРИТОГО ЗЕЛЕНОГО СЕРЕДОВИЩА І ЗАХОДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ НА СВІЖОМУ ПОВІТРІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР ТА УКРАЇНСЬКІ ТРАДИЦІЇ.....	158
Баранова Ірина, Вербська Анастасія. Рухова активність дітей дошкільного віку на заняттях з фізичної культури як умова формування здорового способу життя	158
Бірюкова Антоніна. Організація фізкультурно-оздоровчої діяльності дітей старшого дошкільного віку у взаємодії здо та родини: досвід України та ЄС	161
Годованчук Вікторія, Кобялко Ольга. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку в процесі ігрової діяльності на свіжому повітрі	163
Громченко Кароліна. Відмінність європейського і українського зеленого середовища для дітей дошкільного віку.....	167
Лопатюк Валентина. Екскурсія як засіб розвитку мовлення в дітей старшого дошкільного віку.....	169
Пилявець Ольга. Методика організації праці в природі: впровадження закордонного досвіду в закладі дошкільної освіти та початковій школі.....	172
Шкеринда Юлія. Впровадження мистецтва на заняттях із фізичного виховання старших дошкільників.....	174
Шкляр Наталія. Використання рухливих ігор у процесі формування фізичних якостей дошкільників.....	177
Якимчук Наталія. Особливості організації ігрових ситуацій у роботі з розвитку мовлення дітей дошкільного віку на свіжому повітрі.....	179
РОЗДІЛ 5. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ.....	182
Багно Світлана. Екологічна нра як засіб комунікації дітей старшого дошкільного віку з однолітками.....	182
Басистюк Оксана. Використання екологічних ситуацій у роботі з молодшими школярами.....	185
Венжик Людмила. Тенденції розвитку екологічної освіти в країнах Європейського Союзу.....	187
Глущик Ольга. Екскурсія як засіб формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку.....	189
Дацків Ольга. Наступність в екологічному вихованні старших дошкільників і	

3. Демченко О. Європейські орієнтири у підготовці майбутніх педагогів до використання театру в соціально-виховній роботі. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти*: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021 р.) / за ред. О.А.Голюк. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. Вип. 10. С. 467-471.

5. Постанова Верховної Ради України «Про прийняття за основу проекту Закону України про застосування англійської мови в Україні» № 3493-IX від 22.11.2023 року.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3493-IX#Text>

6. Яцимірська М. Мовна політика Європейського Союзу. *Вісник Львівського університету*. Серія Журналістика. 2019. Випуск 45. С. 316-322.

7. Commission staff working paper - Language learning at pre-primary level: making it efficient and sustainable - A policy handbook. Brussels. 2011.

URL: <https://education.ec.europa.eu/document/commission-staff-working-paper-language-learning-at-pre-primary-level-making-it-efficient-and-sustainable-a-policy-handbook>

8. Gromov I., Kolomiets A. Foreign Language Training of Teachers in the Conditions of European Integration: Ukrainian and Polish Experience. 2020. 24 p.

URL: https://www.researchgate.net/publication/378403411_Foreign_Language_Training_of_Teachers_in_the_Conditions_of_European_Integration_Ukrainian_and_Polish_Experience

9. Kutzelmans S., Massler, Ute Sprach - und Fachgrenzen überwinden: Die didaktische und strategische Konzeption des Fortbildungscurriculums zur Lesefördermethode Mehrsprachiges Lesetheater. Handbuch zu Theorie und Praxis. Opladen; Berlin; Toronto: Verlag Barbara Budrich 2017. S. 168-179.

10. Preparing Teachers for Diversity: the Role of Initial Teacher Education. Final Report to DG Education, Youth, Sport and Culture of the European Commission. / Public Policy and Management Institute (PPMI). Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. 113 p.

CURRENT ASPECTS OF PREPARING CREATIVE TEACHERS IN HIGHER EDUCATION: THE EGALITARIAN PARADIGM

Oksana Kikinezhdі, Doctor of Sciences in Psychology, Professor
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University (TNPU)

Анотація. У статті розкриті актуальні питання підготовки нової генерації педагогів до створення егалітарно-освітнього середовища для дітей та молоді в контексті наступності дошкільної та початкової освіти. Виокремлено психолого-педагогічні умови становлення егалітарної особистості майбутніх фахівців, подано її визначення. Розроблено інноваційні технології для здійснення психолого-педагогічного супроводу творчо-професійного становлення майбутніх педагогів у закладі вищої освіти на засадах рівноправ'я статей в умовах сучасних викликів євроінтеграції.

Ключові слова: гендерна освіта, особистісно-егалітарний підхід, егалітарна особистість, гендерно-справедливе середовище, творчий вчитель.

Abstract. Psychological and pedagogical conditions for the development of an egalitarian personality in future professionals have been identified, and its definition is provided. The meaning of the concept of "egalitarian personality" has been defined. Innovative techniques of psychological and pedagogical support of the professional formation of future teachers based on gender equality have been developed.

Keywords: gender education, egalitarian personality, personal-egalitarian approach, gender-equitable environment, creative educator.

The identification of mechanisms and conditions for the formation of an egalitarian personality of a creative teacher as a key figure of the New Ukrainian School, finding effective mechanisms of gender socialization and implementing gender-education innovative technologies in higher education institutions, becomes a urgently needed problem today in accordance with current state documents (The National Strategy for Safe and Healthy Educational Environment in the New Ukrainian School, the State Strategy for Ensuring Equal Rights and Opportunities for Women and Men for the period up to 2030, the Strategy for Gender Equality Implementation in Education until 2030), etc.

The relevant task is to find effective ways of training creative pedagogical personnel for creating an egalitarian-educational, safe, non-discriminatory environment for children and youth, relevant to the principles of parity and comparability of sexes, in which the full personal development is ensured, regardless of sex, age, ability, race, culture, religion, ethnicity etc., the "future life trajectory of a person" (V. Kremen). Refrain sounds the words of the Great Benefactor, humanist teacher Vasyl Sukhomlynsky «The upbringing of real men and real women begins with the formation of civic qualities of personality» [9, p. 556].

The complications of implementing the gender approach in the field of education are primarily associated with the stereotyping of public consciousness, the feminization of pedagogical collectives, the insignificant representation of male educators in them, and so forth. Acquisition of gender competencies by higher education seekers is an important determinant in their future pedagogical activity, since it becomes the key to successful realization of the pedagogy of partnership in the context of the philosophy of the New Ukrainian School and the «Child-Friendly School» concept, the combination of which at the level of educational institution provides the integration of the key components of the New Ukrainian School: student learning based on the development of life skills (competency approach), teacher training, creating a favorable safe and child-friendly educational environment, effective self-government (planning, participation and partnership) [1, p. 12].

So, the topic is about the design and implementation of egalitarian-educational technologies, relevant in their key parameters to the democratic system of universal human values, aimed at forming an egalitarian personality of the creative teacher, which defined the goal of the article.

In the context of the continuity of pre-school and pedagogical education, the preparation of a competent, motivated, competitive teacher and the creation of a new educational safe environment as a school of self-realization and self-actualization of the personality is a priority task of reforming national education. The President of National Academy of Educational Sciences of Ukraine, V. Kremen emphasizes: «The culture of child centrism and innovation should determine all the activities of the modern teacher both at school and beyond» [6, p. 412 – 413]. It is about recognizing the intrinsic value of childhood, personality-oriented learning and education in the anthropological paradigm, a systemic approach to the gender socialization of the child based on humanism and democracy.

An important task in building a new Ukrainian school is the formation of a system of universal values in students - moral-ethical (dignity, honesty, justice, care, respect for life, respect for oneself and others) and socio-political (freedom, democracy, cultural diversity, respect for the native language and culture, patriotism, respectful attitude towards the environment, respect for the law, solidarity, responsibility) [7]. Sofia Rusova, the founder of the national pre-school education, noted: «The new school sets as the main goal to awaken, give expression to the independent creative abilities of the child» [8, p. 54]. According to the director of the Institute of Educational Problems of NAES of Ukraine, I. Bekh, «the purpose of developing education lies in creating external and internal conditions for building an individual trajectory of valuable-meaningful self-determination of the personality, which serves as an orienting basis for its conscious behavior in the natural and sociocultural world» [2, p. 9].

The first teacher should be a «fully functioning» organizer of creative-developing, safe, friendly environment for discovering the unique «I» of each child, regardless of his or her gender. In the joint activity and dialogue of the teacher with the child in the elementary school, the

«personality of the future» is «born» as an active and creative subject of activity (G. Ball, M. Boryshevsky, N. Bibik, T. Hovorun, H. Kostyuk, V. Kravets, S. Maksimenko, R. Pavelkov, Yu. Prikhodko, O. Savchenko, V. Tatenko, T. Tytarenko et al.).

Long-term experience in researching gender issues, coupled with familiarity with the experiences of foreign countries, have afforded us with the opportunity to shape our own vision for the further institutionalization of gender educational mechanisms within the national school system. The foundations of the egalitarian model for an educator are informed by the main ideas of humanistic psychology, the «gender matrix» of our national pedagogical heritage, and the integration of competency-based, action-oriented, personality-oriented, gender-oriented, and their variant - personality-egalitarian approaches.

The broadening of a «gender» vision of educational problems by future educators during educational work was based on the principles developed within the personality-egalitarian approach. Its main principles include: the scientific and objective nature of gender knowledge as the primary foundation for debunking stereotypes; an understanding that learning is age-appropriate for children, adolescents, and youth; a positive attitude and tolerance towards genders and in inter-gender communication; reliance on individual life experience and critical reflection on assimilated directives on «living within a gender»; subjective position (actor position) as a condition for activating egalitarian self-determination and self-reflection in educational dialogue; overcoming gender stereotypes; equal value of «male» and «female» principles in the analysis of didactic material; refusal of the strategy to marginalize the feminine as lesser valuable. Empirically, it has been proven that under these conditions, this model ensures the creation of an egalitarian educational environment in higher education institutions, the activation of youth self-determination in matters of gender culture, the development of gender sensitivity and tolerance of future educators [3; 5; 10].

The gender knowledge of a teacher involves concepts of: bipolar gender construct (polarization of masculinity-femininity as a rigid definition of gender roles in patriarchal culture); androcentrism as a tradition of female subordination and male dominance; egalitarian (partnership) gender construct; sexism as a prejudicial and stereotyped attitude; open discrimination as practicing different curriculum for boys and girls; concealed discrimination as an imposition of gender stereotypes in the content of educational materials; stereotypical idea of gender among higher education seekers.

We consider the egalitarian personality of a future teacher as a subject of self-creation, open, self-sufficient, gender competent personality, who adheres to the principles of equality and parity of genders in personal and professional life implementation [4].

The «gender matrix» of Ukrainian pedagogical thought is a methodological basis for modern standards of gender equality, expansion of the egalitarian worldview of future teachers. Classical educators emphasized the social necessity for educational institutions to propagate values of social gender equality, the importance of their «investment» into the content of the educational process of the preschool institution, primary school, and so on (V. Sukhomlynsky, H. Vashchenko, S. Rusova, A. Makarenko, K. Ushinsky, etc.) (table 1).

Table 1

Gender profile of humanistic pedagogy

1. There are no gender-specific types of human activity, mastering any kind of occupation depends on individual interests, abilities, and motivation for activity.
2. A woman and a man play equally significant roles in the family and child upbringing.
3. Girls and boys, women and men have equal opportunities in mastering work skills and career growth.
4. In educating children, we should proceed from the thesis of equal abilities, opportunities of genders, and their life scenarios for the future: almost all professions can be pursued by both girls and boys.

5. It is unacceptable to discriminate against children based on gender in different areas of life, games, education, future plans, etc. - girls and boys have a lot in common and not much different.

6. It is important to promote friendly coexistence of genders in education - girls and boys can be friends and respect each other, they must receive equivalent education based on the fulfillment of the same social roles, inclusion in common types of activities.

The implementation of a personal-egalitarian approach as a gender discourse is a determinant of the expansion of the cultural-creative mental space and partnership interaction of all subjects of the education process of the New Ukrainian School and the formation of an egalitarian personality of a creative teacher in higher education institutions, as evidenced by the experience of developing and implementing integrated educational courses and training programs. In particular, the purpose of studying the academic discipline «Gender Socialization of a Preschool Child» is the formation of gender competence in higher education students as a component of professional and key life competence, which includes:

- the ability to apply an acquired system of knowledge about regularities and socio-psychological determinants of gender socialization,
- the ability to know the characteristics of mental development and personality formation of a child at the stage of preschool childhood,
- possession of the specificity of educational and upbringing influences on the child's gender development in the conditions of reforming national education;
- the ability based on knowledge and skills to create a gender-fair and non-discriminatory educational environment in preschool institutions in the context of egalitarian paradigm,
- practical mastery of knowledge about the main directions of educators' and parents' work for effective psychopedagogical support of the child and activation of her creative potential in the process of gender socialization.
- the ability to solve specific theoretical and practical tasks in the conditions of New Ukrainian School according to state and European standards of quality of education, society needs, improvement of psychopedagogical skills and their use in professional activity.

All of the above constitutes the content of effective preparation of future educators for promoting equity and parity of sexes, creating an egalitarian educational environment, safe and child-friendly. Purposeful implementation of gender education in a broader context of civic personality growth will contribute to the affirmation of values of the Ukrainian national idea, particularly such components as sovereignty, democracy, prosperity, diligence, responsibility, and the idea of gender equality as a guarantee of democratic changes in society and a condition for the life realisation of the growing personality of a new generation of Ukrainian citizens, its democratic worldview, to live together in equality and dignity, peace and harmony in a united Europe.

Список використаних джерел

1. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В. Пономаренко, Т. Воронцова, О. Сакович та ін. Київ: Алатон, 2020. 64 с.
2. Бех І. Д. Особистість у контексті орієнтирів розвивального виховання. *Інноватика у вихованні*. 2015. Випуск 1. С. 7–13.
3. Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції / за заг. ред. проф. О. Кікінежді. Тернопіль: Стереарт, 2014. 884 с.
4. Кікінежді О. Становлення егалітарної особистості майбутнього педагога: історія, здобутки та перспективи діяльності кафедри психології. *Humanitarium*. Переяслав (Київ. обл.); Ніжин (Чернігів. обл.): Лисенко М. М., 2020. Том. 43, вип. 1: Психологія. С. 7-22. URL: <https://doi.org/10.31470/2308-5126-2019-43-1-7-22>
5. Кравець В., Кікінежді О., Василькевич Я. Формування гендерно-справедливого середовища у закладах освіти України: євроінтеграційний контекст. *Новий колегіум* :

науковий інформаційний журнал. Харків : Колегіум, 2023. № 1-2 2023 (110). С. 15-23. DOI :10.30837/nc. 2023.1-2.15. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/28692>

6. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. Київ: Педагогічна думка, 2009. 520 с.

7. НУШ: освітній простір. URL: <https://sites.google.com/site/pocatkovaskolandovgopoluk/nus-osvitnij-prostir>

8. Русова С. Вибрані педагогічні твори. Київ: Освіта, 1996. 304 с.

9. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: в 5 томах. Київ, 1976. Т. 1. 654 с.

10. Kravets V., Kikinezhdі O., Zhyrskа H. Theory and Practice of Preparing a Future Teacher to the New Ukrainian School: a Gender Perspective. *Theory and Practice of Future Teacher's Training for Work in New Ukrainian School*: monograph / edit. I. F. Prokopenko, I. M. Trubavina. Prague : OKTAN PRINT s.r.o., 2020. P. 21–35.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ВИМІРІ НОВИХ ОСВІТНІХ РЕАЛІЙ

Олена Ковшар, доктор педагогічних наук, професор,
Криворізький державний педагогічний університет (Україна).

TRAINING OF FUTURE EDUCATORS OF PRE-SCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS IN THE DIMENSION OF NEW EDUCATIONAL REALITIES

Olena Kovshar, Doctor of Pedagogical Sciences, professor, Kryvyi Rih State
Pedagogical University

***Анотація.** Автор порушив проблему подолання освітніх втрат у сучасній освіті. Основним завданням в подоланні освітніх втрат убачаємо в створенні індивідуальної освітньої траєкторії, тьюторській підтримки здобувачів, партнерської взаємодії з роботодавцями.*

***Ключові слова:** освітні втрати, індивідуальна освітня траєкторія, перебудова освітнього процесу, нові методи навчання.*

***Abstract.** The author raised the problem of overcoming educational losses in modern education. We consider the main task in overcoming educational losses to be the creation of an individual educational trajectory, tutoring support for students, and partnership interaction with employers*

***Key words:** educational losses, individual educational trajectory, restructuring of the educational process, new teaching methods*

Сучасна освіта потребує компетентних та вмотивованих педагогів, які спроможні впроваджувати в освітній процес ефективні освітні технології та інструменти з подолання освітніх втрат здобувачів. Складні умови освітнього процесу в освіті, починаючи з дошкільної освіти, загальної, вищої освіти, освітні втрати, які є на кожній ланці освіти поставили нові завдання в організації освітнього процесу.

Освітні втрати – це прогалини у знаннях і навичках, які виникають у здобувачів під час освітнього процесу у порівнянні зі стандартами освіти та очікуваними результатами навчальних здобутків [3]. Освітні втрати можуть виникати з різних – як індивідуальних, так і системних – причин. Серед них: здоров'я, війна, пандемія, надзвичайні ситуації природного характеру. Значний вплив також накладається на освітні втрати, зумовлені у 2020-2021 роках пандемією COVID-19. Окрім безпосередньої зупинки освітнього процесу, що мав місце у всій країні після 24 лютого 2022 року, а також обмежень дистанційного навчання, на виникнення освітніх втрат можуть впливати також інші чинники: бойові дії та окупація; повітряні тривоги; виїзд здобувачів за кордон; переїзд у межах України; відключення